

مثنوی قصہ زید نساج

ناظم: مرحوم حجت الاسلام و المسلمین

آقہ میرزا عبدالباقی طباطبائی بیدگلی

«مصباح»

(۱۲۴۷-۱۳۱۵ هـ ق)

نام کتاب

حضرت حجت الاسلام و المسلمین

دکتر عبدالله موحدی محب

اعمال کتاب بیداران

سرشناسه	عبدالباقی بیدگلی، عبدالباقی بن محمد تقی، قرن ۱۲ ق.
عنوان و نام بدیناویز	مشوی قصه زید نساج / ناظم عبدالباقی طباطبائی بیدگلی «مصحح» (۱۳۴۹ - ۱۳۱۵ هـ. ق.) با مقدمه عبدالله موحدی محب؛ امصحح محمدرضا رمضان بیدگلی.
مشخصات نشر	آران و بیدگل: مکتب بیداران، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۶۴ ص: نمونه؛ ۱۹/۵×۹ س.م.
شابک	۳۰۰۰۰ ریال ۲-۰۰-۹۳۸۸۲-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	فیا :
یادداشت	اثر حاضر ترجمه‌ی منظوم از نسخه‌ی خطی عربی "حکایت زید نساج" است.
موضوع	شعر فارسی قرن ۱۲ ق.
مناسبه افزوده	موحدی محب، عبدالله، ۱۳۳۰، مقدمه نویسنده
شماره افزوده	رمضان بیدگلی، محمدرضا، ۱۳۵۳، -، مصحح
بندی کمره	۱۳۹۲ م/۴/۲۱۷۷۲ PIR
رده بندی	۵/۱۶۸۰
شماره کتابت سی ملی	۳۲۷۸۷۹۳ :

قصه‌های زید نساج

مرحوم حجت الاسلام آقامیرزا عبدالباقی طباطبائی
بیدگلی

ناشر / مکتب بیداران نوبت چاپ اول
تاریخ انتشار / ۱۳۹۲ شمارگان / ۱۰۰
لیتوگرافی، چاپ و صحافی / کمیل
شابک: ۲-۰۰-۹۳۸۸۲-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۳۰,۰۰۰ ریال

اصفهان، آران و بیدگل، جنب آرامگاه سلیمان صباحی بیدگلی، کوچه شهید فریدونی،
انتشارات مکتب بیداران (تلفن): ۰۳۶۲-۲۷۳۸۵۱۸ (فکس): ۰۳۶۲-۲۷۳۷۹۳۰
(همراه): ۰۹۱۳۳۶۰۱۰۳۹

مرکز بخت: انتشارات مکتب بیداران

Info@MaktabeBidaran.ir

www.MaktabeBidaran.ir

کلیه حقوق چاپ و نشر و طرح جلد برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

.....	سخن ناشر
.....	مقدمه
۱۳	نام مثنوی
۱۴	مروری بر زندگی شاعر
۱۸	ویژگیهای سبکی
۲۰	منابع مقدمه
۲۲	قصه زید نساج
۲۲	نثر فارسی
۲۷	مثنوی قصه زید نساج
۵۳	نسخه خطی مثنوی زید نساج - به خط ناظم

سخن ناشر

در طاهری شگرف دارد و باطنی ژرف؛ به ژرفای آن پی نتوان دید. گر با دل دریایی. شناخت برخی از شخصیت‌ها مانند دل دریا زدن است؛ کنار ساحل که می‌ایستی او را پشمه بیش نپنداری اما با ورود به اعماق وجود او، هر لحظه به ابعاد بیشتری از عظمت و شکوهش پی می‌بری.

مرحوم آقامیرزا عبدالباقی طباطبائی دارای چنین شخصیتی است. برخی تنها از او نامی شنیده‌اند و ید علم اجتماعی چند. حقیر که چند سالی است درباره‌ی او مطالعه می‌کنم هنوز به کرانه‌ی اقیانوس وجودش نرسیده‌ام. او مایل بود که است تمام عیار، با هم‌می بلند و عزمی استوار، به تنهایی حریف چندین کار؛ و یک تنه مشاغل چند اداره را عهده‌دار. از فعالیت‌های گسترده‌ی اجتماعی اعم از ثبت احوال، ثبت املاک، رفع منازعات مردمی، امامت

جماعت، منبر و موعظه، و تولیت موقوفات و... گرفته تا هنرهای فردی او که مرجان‌های زیبای این دریابند؛ شامل مجموعه‌ای از استنساخات، تألیفات، انشاءات بدیع به زبان‌های فارسی و عربی، و سروده‌هایی زیبا و قطعاتی ادبی. ناشر در پی تنظیم و نشر سروده‌های «مصباح بیدگلی»^۱ است که شاید دیوانی در حدود چهار هزار بیت شود. از جمله مثنوی حاضر است که اینک در قالب جزوه‌ای معجزا در دستان شما خواننده‌ی عزیز است.

اصل مثنوی، ابتدا به مرحمت حضرت حجت الاسلام سید عباس حسینی هاشمی بیدگلی، از نوادگان ناظم و از فضلاء مرکز، به بیت حقیر رسید. مثنوی در برگه‌ای حروفچینی شده و در آن به مقابله و تصحیح نیاز داشت؛ اما نسخه‌ی خطی آن در دسترس نبود.

بگذریم؛ نسخ زیبای اقامه‌ی اربعین شده کتاب‌های زیادی با خط او به یادگار بمانده‌اند. اکنون زینت‌بخش گنجینه‌های خطی است. از جمله‌ی این کتاب، نسخه‌ای از «منتخب المنتخب طریحی»^۲ است که در فهرست دایرة المعارف بزرگ اسلامی، تهران نگهداری می‌شود.

حقیر تصویری از نسخه‌ی منتخب المنتخب را خریداری نمودم، اتفاقاً مثنوی زید نساج را در پایان نسخه یافتیم. معلوم شد آقامیرزا عبدالباقی با فراغت از نوشتن کتاب، به ترجمه‌ای منظوم از قصه‌ی زید نساج می‌پردازد که روایت آن در همان کتاب است.

۱. تخلص شعری آقامیرزا عبدالباقی طباطبائی.

۲. مشخصات کتاب: عربی، نسخ، ۱۳۴ برگ، ۲۱/۵ * ۱۴/۵، ۱۲۸۸ ق. شماره کتاب در دایرة المعارف: ۳۹۵.

با تهیه نسخه‌ی خطی، کار مقابله و تصحیح انجام شد
که باید از مساعدت آقای سیدحسین سعیدزاده در این
زمینه تشکر کنم.

از آنجا که این کتاب در سطح عموم منتشر می‌شود،
لازم دیده شد توضیحاتی کوتاه و معدود در پاورقی
افزوده شود و همچنین پیش از مثنوی، نثری روان از
داستان اضافه گردد.

از استاد ارجمند و محقق دانشمند، حضرت حجت
الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر موحیدی بیدگلی
کرامت نموده با ارائه‌ی مقدمه‌ای علمی و تحقیقی، به
کتاب، مطلع بخشیدند، سپاسگزارم.

حجت‌الاسلام این سخن را به مناجاتی از مصباح بیدگلی
می‌پردازم که بیان نسخه‌ی منتخب‌المتخب، یادداشت
کرده است:

گنه کار بر روسیاه ای کریم
کنون آمدم بذخوای کریم
نباشد به عزم پناه ای کریم
تویی در دو عالم پناه ای کریم
منم بینوا سائل مستمند
تویی با کرم پادشاه ای کریم
گر از من تو خواهی کشی انتقام
به این ضعف و عجز آه آه ای کریم
گران گشته بستم ز بار گناه
شده روزگارم تباه ای کریم
گنه عادت همچو من مجرمی است

کرم شیوهی چون تو شاه ای کریم
 ندارم به اعمال خویش اعتماد
 نباشد همه جز گناه ای کریم
 به سویت ندارم ز عصیان رهی
 تو از عفو بنمای راه ای کریم
 به زیر لوای محمد بخت مرا
 به محشر بده جایگاه ای کریم
 به حق نبی و ولی و همه
 مامان با قدر و جاه ای کریم
 تو آب رحمت تو این نامه ام
 به گشت عصیان سیاه ای کریم
 مگر رقیبم تو رسوا مرا
 چو گشتم به قدر تو ای کریم
 من انیسو

شهریور ۱۳۹۲ - اول دی القعدة ۱۴۱۳

محمدرضا رمضانی بیدگل